

end udtrykket »at fredes«. En fredning er efter forslaget en særlig beskyttelsesforanstaltning med specielle retsvirkninger, jfr. forslaget kapitel 3. Men forslaget indeholder herudover bestemmelser, der skal sikre en videregående hensyntagen til vore ældre bygninger. De skal således ikke alene kunne fredes – noget juridisk og administrativt – de skal tillige værnes, bl. a. gennem anvendelse af de i kapitel 6 angivne virkemidler.

Når kriteriet i formålsparagraffen for »at værnes« er det mere ubestemte, at en bygning skal være »ældre«, er det for at tilkendegive, at der intet er i vejen for at værne bevaringsværdige bygninger, der er mindre end 100 år gamle, gennem andet end fredning.

Når § 1, stk. 1, alene nævner »bygninger«, tilsigtes der hermed ingen ændringer i forhold til gældende lov, smh. bemærkningerne nedenfor til § 2.

Det, der kan værnes efter lovforslaget, skal være af »arkitektonisk, kulturhistorisk eller miljømæssig værdi«. De to første kriterier findes også i den gældende lov. Med det sidste kriterium er der dels tænkt på behovet for at værne sammenhængende bygningsmiljøer i deres helhed, selv om bygningerne hver for sig måtte være uden væsentlig arkitektonisk værdi, dels på at sikre bygninger eller bygningsdele m. v., der er af afgørende betydning for indtrykket af nærliggende eller tilstødende fredede bygninger.

De sidste led af stk. 1 præciserer, at der ved anvendelsen af lovens beføjelser skal søges bevaret et udsnit af Danmarks bygningsarv, der er repræsentativt for så mange aspekter af samfundslivet i forskellige perioder som muligt.

Stk. 2 understreger – i overensstemmelse med hidtidig praksis – at det må være et ledende princip ved lovens administration, at der søges sikret vor bygningsarv en hensigtsmæssig funktion i dagens samfund. Bygningerne skal leve og fungere i det miljø, hvori de findes. Den bedste sikring for en bevaringsværdig bygning er, at den har en tidsvarende og økonomisk rentabel funktion. Men det er samtidig en forudsætning, at en bevaringsværdig bygnings ændrede funktion respekterer bygningens fredningsmæssige værdier.

Stk. 3 præciserer, at sammenhængende bygningsmiljøer af arkitektonisk eller kulturhistorisk værdi, hvis enkelte elementer ikke opfylder bygningsfredningslovens kvalitetskrav for fredning, må sikres gennem anden lovgivning: kommuneplanloven, saneringsloven, byggeloven og naturfredningsloven. Men de centrale bygningsfredningsmyndigheders vejledning og rådgivning er en

forudsætning for, at bevaringssigtet i disse love kan realiseres. Forslagets kapitel 6 beskriver nærmere metoder og midler for bygningsfredningsmyndighedernes bistand i denne forbindelse.

Til § 2

Bestemmelsen har til formål at definere og præcisere, hvad der i § 1 og i de følgende bestemmelser skal forstås ved ordet »bygninger«. Det hedder, at hvad der bestemmes om bygninger, tillige skal gælde for bygningsværker, bygningsdele og lignende. Med denne opregning er der ikke tilsigtet nogen realitetsændring i forhold til den tilsvarende opregning i gældende lovs § 1, stk. 1 og 2. Der er valgt en så kort formulering som muligt, ikke mindst for at undgå utilsigtede modsætningslutninger. Begrebet »bygningsværk« omfatter således også fæstningsværker, som er udtrykkeligt nævnt i gældende lovs § 1, stk. 2. Endvidere anvendes udtrykket »og lignende« på genstande, der ikke er omfattet af begrebet »bygningsværk«, såsom hegnsmure, gitterværker, brønde, mindestøtter, statuer, springvand og brolægninger, der i gældende lov betegnes som »arkitektoniske arbejder«. Dette udtryk forekommer for snævert, bl. a. når henses til de muligheder for fredning af en bygningens umiddelbare omgivelser, der følger af forslaget § 3, stk. 2. Også disse umiddelbare omgivelser dækkes i de efterfølgende bestemmelser af ordet »bygninger«.

Kapitel 2. Fredning

Til § 3

Efter § 1, stk. 1, er det lovforslagets formål at værne bygninger af arkitektonisk, kulturhistorisk eller miljømæssig værdi. Fredes med de deraf følgende retsvirkninger, jfr. kapitel 3, kan indlertid kun, hvad der er af *væsentlig arkitektonisk eller kulturhistorisk værdi*. Det svarer til gældende lov. Hvad der er af væsentlig værdi, beror naturligvis på et skøn. Men bestemmelsen stammer fra 1918, og der er således gennem 60 år oparbejdet en praksis for, hvad der skal kræves, for at væsentlighedskravet er opfyldt. Efter forslaget kapitel 6 skal de centrale bygningsfredningsmyndigheder tilvejebringe en registrering af landets bygningsbevaringsinteresser. Der vil herved blive skabt et bredere vurderingsgrundlag.

Væsentlighedskravet må ses som et krav til bygningens kvalitet som udtryk for en bestemt bygningstradition, en bestemt stilperiode, en særlig kulturhistorisk udvikling eller et særligt socialt